

DEN GODE FORTELJAR

Arbeid med munnlege forteljingar

UNDERVISNINGSSOPPLEGG TILPASSA:

Norskfaget på yrkesfaglige programområder (relevans). VG1 og VG2.

DEI GRUNNLEGGANDE FERDIGHEITENE:

Elevane skal trene på:

- munnleg: å lytte, å uttrykkje seg, å klare og variere forteljemåten
- skriftleg: å notere stikkord, å hugse og skrive ned ei forteljing

KORT PRESENTASJON:

- Opplegget tek sikte på å gi elevane trening i å formidle munnleg framfor ei forsamling. Elevene skal bli gode forteljarar og bli trygge på å uttrykke seg i plenum.
- Opplegget er knytt til fagstoffet folkedikting, og kan også brukast som ein introduksjon til folkedikting.

FORSLAG TIL GJENNOMFØRING:

Ca. tidsbruk: 3-4 skuletimar

1. Lærer må avgjere om opplegget skal brukast som introduksjon til emnet, eller om det er mest teneleg å ha gjennomgått fagstoff om dei munnlege forteljingane først.

2. Lærer fortel vandrehistoria:

Dette hendte med ei venninne av ei venninne av meg. De var på heisatur til ei gresk øy. Der treffer venninna til venninna mi en greker som hun innleder et forhold til. Hun tar alltid med han til sitt hotellrom, men to dager før de skal reise hjem til Norge, insisterer han på at hun må komme hjem til han på middag for å treffe familien hans. De avtaler å møtes hjemme hos han kvelden etter.

Morgenen etter blir imidlertid venninna mi oppringt, hun må skynde seg hjem, bestefaren ligger for døden. De er heldige, og får fly hjem bare noen timer senere. Venninna til venninna mi rekker aldri å si farvel til grekeren sin.

Noen dager senere opplever venninna til venninna mi at hun har et rødt utslett på kroppen. Hun går til legen sin som sier at dette ikke er noen vanlig kjønns sykdom, og han tar noen prøver av henne.

En uke senere ringer legen og sier hun må komme ned til legekantoret. Der venter også en politimann, og hun får beskjed om at det som har forårsaket utslettet, er libakterier. Politimannen sier at det har vært en politiaksjon i Hellas. Grekeren hun var sammen med, er pågrepet for mord og likskjending. I kjelleren hans fant de tre kvinnelik i ulike stadier av forråtningsprosessen, og hun var pekt ut som neste offer!

Elevene drøftar i plenum om historia er sann.

Lærer fortel etter dette fakta om vandrehistorier; sjangertrekk, opphav, utbreiing og samanliknar med segn.

3. Elevene arbeider sjølvstendig. Elevane prøver og kome på ei vandrehistorie dei sjølv har høyrte eller dei søker på vandrehistorie på Internett. Etter dette skriv dei ned vandrehistoria. NB! Viktig at elevane skriv med eigne ord.
4. Elevene går i grupper på tre.
Først les elevane opp historiene sine. Etter kvar opplesing drøfter ein i gruppa kva som er viktige stikkord i historiene. Etterpå skriv elevane si historie med stikkord. No skal elevane fortelje historia med utgangspunkt i stikkorda dei har skrive
.
Gruppa vel no ut ei historie som alle skal fortelje utan manus. Denne skal forteljast til resten av gruppa, og elevane må ha fokus på å formidle historia ut i frå følgjande kriterium:
 - Innleving
 - Toneleie
 - Tempo
 - Kroppsspråk
 - Augekontakt
 - PauserUtan manus skal no elevane fortelje historia i gruppa utan manus. Gruppa vurderer kvarandre si evne til formidling og kjem med konkrete tilbakemeldingar. Kva er bra? Kva kan bli betre?
5. Elevene byter gruppe og fortel si historie utan manus i ei ny gruppe.
6. Elevene fortel si historie utan manus for heile klassen. Elevene får undervegsvurdering frå lærer (kort, uformell munnleg vurdering etter framføring).
7. Elevene skriv ei eigenvurdering som skal leverast på fronter.
 - Sei litt om arbeidsmåten. Fungerer dette som god trening til framtidige munnlege framføringar?
 - Kva respons fikk du på di evne til formidling frå gruppa og frå lærar? Kva var bra? Kva må du jobbe med neste gong du skal formidle noko til

SLUTTPRODUKT:

Elevane framfører si historie i klassen.

Eigenevaluering.

VURDERING:

Uformell munnleg vurdering i form av ros og ris (- undervegsvurdering.)

KOMPETANSEMÅL

- mestre ulike muntlige roller i gruppesamtaler, foredrag, dramatiseringer, presentasjoner og framføringer som aktør og tilhører
- bruke norskfaglig kunnskap i samtaler om tekster
- vurdere fortellemåter og verdier i et representativt utvalg samtidstekster sammenlignet med tekster fra norrøn og samisk litteratur, myter og folkediktning fra flere land